

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3142/2022. (IV. 1.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.013/2020/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó természetes személy 2021. március 30-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2021. július 7-én benyújtott indítvány-kiegészítésében kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.013./2020/14. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.479/2019/8. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 38.P.24.778/2017/49. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó egy tulajdonjog megállapítása iránti per alperesi beavatkozója volt. Az indítvány alapjául szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] Az indítványozó a G. J.-né természetes személy felperes által indított perben az alperes, egy budapesti kerületi önkormányzat oldalán, alperesi beavatkozóként vett részt, továbbá egy másik, a jelen alapperrel párhuzamosan folyó másik perben felperesként állt szemben ugyanezen ingatlan vonatkozásában az önkormányzattal, valamint az itt felperes (és ott alperesi beavatkozó) G. J.-nével. Mindkét per arra irányult, hogy az évtizedek óta a tulajdoni lap szerinti tulajdonosa által ténylegesen nem használt ingatlan elbirtoklását állapítsa meg; jelen perben a felperes állította az elbirtoklást az önkormányzattal szemben, a párhuzamosan futó másik perben pedig az itteni alperesi beavatkozó szintén az önkormányzattal szemben. Mivel mind az indítványozó, mind G. J.-né a tulajdoni lapon a kerületi önkormányzat tulajdonaként nyilvántartott ingatlan elbirtoklásának a megállapítását kérték, ezért a két per egymást kizáró jellegű volt: az egyikben a felperesi igény jogosságának megállapítása kizárta a másik perben a másik felperes hasonló igényét.
- [4] Jelen alapper perbírósága, a Fővárosi Törvényszék a per során a párhuzamosan futó másik eljárás iratanyagát jelen alapper iratanyagához csatolta, és a párhuzamosan futó eljárásban beszerzett bizonyítékokat, köztük az abban a perben ugyanazon releváns tények vonatkozásában már meghallgatott tanúk vallomásáról készült jegyzőkönyveket felhasználta, és azokat a bizonyítási eljárás során – a szabad bizonyítás elve alapján – értékelte. Mindemellett önálló bizonyítást is lefolytatott, így két olyan érdemi tárgyalást is tartott, melyen bizonyításfelvételre került sor. Mindezek alapján a Fővárosi Törvényszék 38.P.24.778/2017/49. számú ítéletével megállapította a felperes G. J.-né elbirtoklását, és kötelezte az alperest és az alperesi beavatkozó későbbi indítványozót e bejegyzés tűréseire.
- [5] A törvényszék ítéletének indokolása értelmében a perbeli ingatlant a Magyar Állam 1952-ben államosította, 1992 óta pedig az az ingatlan helye szerinti fővárosi kerületi önkormányzat tulajdonában van. Az ingatlan eredeti, 1952 előtti tulajdonosa még a kisajátítás előtt egyik rokonára hagyta az ingatlant, ő pedig később, már a kisajátítást követően, a felperesre. A felperes örökösként már az 1980-as évek óta az ingatlant sajátjának tekintette, az önkormányzati tulajdonba kerülést követően pedig annak őrzéséről, állagmegóvásáról gondoskodott, többek között éppen a telekszomszéd, az indítványozó útján, akinek a részére alkalmanként ezért cserébe fizetett is. 1998-ban az ingatlant a perben nem érintett személyek csalárd módon meg kívánták szerezni, melylyel szemben a felperes lépett fel magát az ingatlan jogos birtokosának tekintve. Hatóságok előtt, különböző iratokban, valamint más alkalmakkor is hangoztatta, hogy az ingatlan „telekkönyvön kívüli örökölt tulajdonosa”. 1989-től többféle intézkedést is tett a tulajdonjog megszerzésére, például különböző hatóságoknak és közjogi méltóságoknak írt ezzel kapcsolatban levelet. Ehhez képest a bíróság megállapítása szerint az alperesi

beavatkozó birtoklása származtatott volt, a felperes felhatalmazásán alapult, ő maga azonban nem viselkedett tulajdonosként, az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványairól, például arról, hogy magát az ingatlan jogos birtokosának tekintve fákat ültetett volna, az bizonyosodott be, hogy ellentétben állnak a tényekkel. Az alperesi beavatkozó indítványozó lánya is úgy tanúskodott, hogy szülei a felperes megbízásából és az ő érdekében jártak el, gondoskodtak az ingatlan megóvásáról.

- [6] Összességében mind a jogos birtoklás szubjektív tudata, mind az objektív körülmények egyértelművé tették, hogy az ingatlanra a felperes sajátjaként tekintett, annak jogos birtokosának gondolta magát, és a külvilág felé tett megnyilvánulásaiban is jogos birtokosként viselkedett. Birtoklása folyamatos volt, melyet nem érintett az, hogy az ingatlan megóvására megbízta az alperesi beavatkozót; ennek eredményeként az elbirtokláshoz szükséges 15 éves időszak legkésőbb 1992-ben elkezdődött, az elbirtoklás pedig 2007-ben bekövetkezett.
- [7] A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.479/2019/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annak érdemét tekintve helybenhagyta, pusztán a fizetendő perköltség összegét szállította le. Az ítélet indoklása értelmében az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen és teljes körűen állapította meg, és abból helyes jogi következtetést vont le. A tényállás megállapításához felhasznált bizonyítékok elégségesek és megfelelőek voltak, további bizonyításra vagy a párhuzamos eljárásban az ezen eljárás során is releváns tényekre meghallgatott tanúk vallomását tartalmazó jegyzőkönyvek helyett közvetlenül a tanúk meghallgatására nem volt szükség. A felperes sajátkénti birtoklása bizonyítást nyert, mind a szubjektív, mind az objektív feltételek tekintetében megalapozott következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, és a felperesi elbirtoklás megállapítása is helytálló.
- [8] A felülvizsgálati eljárás során a Kúria Pfv.I.20.013/2020/14. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenn tartotta. Nem találta megalapozottnak az alperesi beavatkozó hivatkozását arra, hogy a két párhuzamos eljárásban az alapján dőlt el az ingatlan sorsa, hogy melyik ér véget előbb, továbbá sem annak nem tulajdonított jelentőséget, hogy a jelen alapperben az eljáró bíróságok rövidebb tárgyalási időközöket határoztak meg, sem annak, hogy a releváns tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat a tanúk közvetlen meghallgatásával vagy a párhuzamosan folyó eljárásban keletkezett jegyzőkönyvek és más iratok jelen eljárás iratanyagához szerelésével szerezte-e meg a bíróság. Nem valósult meg a tisztességes eljárás – alperesi beavatkozó által állított – sérelme sem azzal, hogy az általa javasolt tanúkat – a jelen per tárgyával össze nem függő tények bizonyítására – nem hallgatta meg a bíróság, és nem sérült ezáltal a „bírói közvetlenség elve” sem. A szabad bizonyítás rendszerében bármely bizonyíték felhasználható, amely a releváns tények bizonyítására alkalmas, jelen perben pedig a bárhogyan beszerezett bizonyítékok erre alkalmasak voltak, és az ítéletet érdemben megalapozták.
- [9] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben – az indítványkiegészítésében pontosított indítványa alapján – kérte a támadott döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [10] Érvelése szerint az eljárás során sérült a tisztességes eljáráshoz való joga részét képező fegyveregyenlőség elve, valamint a tárgyalás tartásához való joga, mert míg a párhuzamos eljárásban az érintett tanúkat személyesen hallgatta meg annak perbírósága, jelen alapperben a törvényszék nem tett eleget az indítványozó bizonyítási indítványainak, és a meghallgatni indítványozott tanúkat nem hallgatta meg személyesen a bíróság, ezt pedig sem a másodfokú bíróság, sem a Kúria nem találta jogsértőnek. Emellett az elsőfokú bíróság – az előbbi ténnyel összefüggésben – mindössze két olyan tárgyalást tartott, amelyben érdemi bizonyításfelvételre került sor. Emellett önkényes megkülönböztetést valósított meg az elsőfokú bíróság akkor, amikor a felperes bizonyítási indítványainak helyt adott, az alperesi beavatkozó indítványát pedig mellőzte, így „különbség keletkezett a felperes és az alperesi beavatkozó bizonyítási lehetőségei, azaz a bizonyítás körében őket illető joghelyzet között”. Sérelmezte a bizonyítás eredményét is; szerinte a lefolytatott bizonyítás alapján is azt kellett volna megállapítani az eljáró bíróságoknak, hogy a felperes nem birtokolta sajátjaként az ingatlan, a felperesre ugyanis a szomszédok és az indítványozó rokonai nem emlékeztek. Véleménye szerint összességében a másik perben keletkezett tanúvallomások jegyzőkönyve okirati bizonyíték, mely bizonyító erejét tekintve nem azonos azzal, mintha a tanúkat közvetlenül hallgatta volna meg az eljáró bíróság. Ugyanakkor végül azt is előadta, hogy a másik, párhuzamosan futó perben is pervesztes lett, azaz ottani, felperesként benyújtott kereseti kérelmét tulajdonjoga elbirtoklás címén történő bejegyzésére az azon perben eljáró tanács elutasította.

- [11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. Az indítvány határidőben érkezett, a sérelmezett bírósági döntések alkotmányjogi panasszal támadhatók, az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, az indítványozó érintettnek minősül, és Alaptörvényben biztosított jogai sérelmét állítja; ugyanakkor e vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [12] Az indítványozó egyrészt a bíróságok által megállapított tényállást, másrészt a levont jogi következtetéseket kifogásolja. Mivel az indítvány a bírósági döntések tartalmi kritikáját jelenti, és elsődlegesen a bizonyításfelvétel és a bizonyítékértékelés módját sérelmezi, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [13] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése – az ún. szabad bizonyítás rendszerében különösen –, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [14] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.013./2020/14. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábrla 7.Pf.20.479/2019/8. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 38.P.24.778/2017/49. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. március 8.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/722/2021.

• • •